

רצועת עזה ההשלכות ההומניטריות של 15 שנות מצור

יוני 2022

עובדות

- במספר. לפני המצור היה הממוצע החודשי הגבוה ביותר 961 מטענים. נפח המטענים שהוכנסו לעזה בחמשת החודשים הראשונים של 2022, כ-8,000 בחודש, היה נמוך בכ-30% מהממוצע החודשי במחצית הראשונה של 2007, לפני הטלת המצור. מאז גדלה האוכלוסייה ביותר מ-50%.
- כוחות ישראליים מגבילים במידה רבה את הגישה לשטחים במרחק 300 מטר מעבר העזתי של גדר המערכת עם ישראל; שטחי אדמה במרחק כמה מאות מטרים מעבר לטווח זה אינם נחשבים בטוחים, ומצב זה מונע פעילויות חקלאיות או מרתיע בני אדם מלעסוק בהן.
- כוחות ישראליים מגבילים את הגישה מול חופי עזה, ונכון להיום מתירים לדייגים גישה רק ל-50% משטחי הדיג שהוקצו למטרה זו במסגרת הסכמי אוסלו.
- רמות האבטלה בעזה הן מהגבוהות בעולם: שיעור המובטלים ברבעון הראשון של שנת 2022 היה 46.6%, לעומת ממוצע של 34.8% בשנת 2006. שיעור האבטלה של צעירים (בני 15 עד 29) עמד על 62.5% (הלשכה הפלסטינית המרכזית לסטטיסטיקה).
- 31% ממשקי הבית בעזה מתקשים לתת מענה לצורכי חינוך בסיסיים, כגון שכר לימוד וספרי לימוד, משום שאין להם די משאבים כספיים.
- 1.3 מיליון מתוך 2.1 מיליון פלסטינים בעזה (62%) זקוקים לסיוע במזון.
- בקיבולת הפעולה הנוכחית שלה, תחנת הכוח של עזה יכולה להפיק 80 מגוואט לכל היותר, ו-120 מגוואט נוספים מסופקים בתשלום מישראל. כמות זו מספקת כ-50% מהביקוש לחשמל בעזה (400-450 מגוואט). בשנת 2021 היה משכן הממוצע של הפסקות החשמל היוזמות 11 שעות ביום.
- 78% מהמים הזורמים בעזה אינם ראויים לשתיה.

- ביוני 2007, לאחר ההשתלטות הצבאית של חמאס על עזה, הגבירו הרשויות הישראליות באופן משמעותי את הגבלות התנועה שהוחלו עד אז, ובודדו הלכה למעשה את רצועת עזה מיתר השטח הפלסטיני הכבוש ומיתר העולם. החרפת ההגבלות הקודמות במסגרת מצור יבשתי, ימי ואווירי זה כללה הגבלה של המספר ושל הקטגוריות הספציפיות של בני אדם וסחורות המורשים לצאת ולהיכנס דרך המעברים שבשליטה ישראלית סביב הרצועה.
- לפני האינתיפאדה השנייה, שפרצה בשנת 2000, תועדו בחודש יחיד עד חצי מיליון פעמים שבהן יצאו בני אדם, רובם פועלים, מעזה לישראל. בשבע השנים הראשונות למצור ירד מספר זה למעט יותר מ-4,000 פעמים בממוצע, ובמהלך שמונה השנים שלאחר מכן עלה ל-10,400 בחודש.
- מאז תחילת 2022 אישרו הרשויות הישראליות רק 64% מבקשותיהם של אנשים הזקוקים לטיפול רפואי לצאת את עזה, בעיקר לקבלת טיפולי מומחים בגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית, עד למועד התור שנקבע למגשי הבקשות. בשנים קודמות מתו מטופלים בעודם ממתנים למענה לבקשתם.
- אחרי 2014, ובעקבות אישקט פוליטי במצרים, סגרו הרשויות המצריות את מעבר הגבול עם עזה ברפיח לפרקי זמן ממושכים. מעבר רפיח חזר לתפקוד כמעט מלא מאז אמצע 2018, ובחמשת החודשים הראשונים של 2022 היה פתוח ב-95 מתוך 151 יום.
- אחרי הטלת המצור, צנח משמעותית היקף הסחורות היוצאות, ובשנת 2009 הוצאו בממוצע שני מטעני סחורות בלבד מדי חודש. לאחר סבב ההסלמה במעשי האיבה ב-2014 התחדשו ההעברות המסחריות מעזה לגדה המערבית, וממסרס 2015 ואילך התחדש גם היצוא לישראל. באוגוסט 2021 החל זו הפעם הראשונה יצוא למצרים, וזה העלה את הממוצע החודשי של מטעני יצוא בחמשת החודשים הראשונים של 2022 ל-787

הפריטים שמותר להכניס אל עזה, וביטלו את ההגבלות נרחבות שהוחלו במהלך סבב ההסלמה במאי 2021.

3. **ההגבלות על הכנסת סחורות שהרשויות הישראליות מטילות בנימוק של שיקולים ביטחוניים כיוון שהן רואות בהן פריטים "דו-משמעיים" ממשיות לפגוע באיכותם של שירותים בסיסיים ולסכל מאמצים לטפל בצורכי הדיור.** הגישה המוגבלת לחומרי בניין ולציוד חיוני מאז 2007 עיכבה את הבנייה, התיקון והשדרוג של בתים ותשתית, הדרושים כדי לטפל בגידול האוכלוסין הגבוה ובהרס שהותירו אחריהם סבבים חוזרים ונשנים של מעשי איבה. הדבר פגע באיכותם של שירותי הבריאות, החינוך, המים והתברואה הזמינים בעזה, והאריך את משך עקירתם של מי שאיבדו את בתיהם. אמנם, לאחר מעשי האיבה ב-2014 ניתן פתרון זמני בדמות המנגנון לשיקום עזה להכנסת חומרי בניין מוגבלים. אולם, הכנסת פריטים מוגבלים אחרים, ובמיוחד אלה הדרושים למיזמי מים ותברואה, עדיין מהווה אתגר מרכזי.
4. **המצור עורר חשש בדבר ענישה קולקטיבית והפרות אפשריות אחרות של הוראות המשפט ההומניטרי הבינלאומי ומשפט זכויות האדם הבינלאומי. את המצור על עזה יש להסיר במלואו, בהתאם להחלטה 1860 של מועצת הביטחון של האו"ם.** עם זאת, גם במסגרת המצור ניתן לחולל שיפורים, בכל האמור בהקלת ההגבלות על כניסה ויציאה של בני אדם וסחורות.

מקורות: הלמ"ס הפלסטינית, הערכת הצרכים הרב-סקטוראלית (MSNA)

1. **כ-2.1 מיליון פלסטינים בעזה "כלואים", רוב רובם בלא גישה ליתר השטח הפלסטיני הכבוש וליתר העולם. מצב זה מגביל את הגישה לטיפולים רפואיים שאינם ניתנים בעזה, להשכלה גבוהה, לחיי משפחה וחברה ולהזדמנויות תעסוקתיות וכלכליות.** הגבלות תנועה שהרשויות הישראליות הטילו מאז תחילת שנות התשעים, ואשר הוחמרו - בנימוק של שיקולים ביטחוניים - לאחר השתלטות חמאס ביוני 2007, פגעו קשות בתנאי החיים בעזה, ופיצלו את האחדות הטריטוריאלית של השטח הפלסטיני הכבוש ואת המרקם הכלכלי והחברתי בו. הזכאים להיתרי יציאה הם מיעוט זעיר מהאוכלוסייה, ונמנים עמם בעיקר פועלים, אנשי עסקים, אנשים הנזקקים לטיפול רפואי ואנשי סגל של ארגונים בינלאומיים. אף שפתיחתו מחדש של מעבר רפיח על ידי מצרים, מאז 2018, הקלה במידת מה את בידודה של עזה, התנועה דרך מעבר רפיח עודנה מוגבלת, והקריטריונים לבחירת הנוסעים המורשים לצאת דרכו מעורפלים.
2. **הגבלות הגישה שישראל מטילה זה זמן רב פגעו בכלכלת עזה, והן גורמות לשיעורים גבוהים של אבטלה, חוסר ביטחון תזונתי ותלות בסיוע.** נמנות עמן הגבלות על שיווק סחורות בגדה המערבית ובישראל; על יבוא של סחורות מסוימות לעזה; ועל גישת בני אדם לאדמות חקלאיות ולשטחי דיג בעזה עצמה. לצד הגבלות הגישה נודעו השלכות שליליות גם לסבבים החוזרים ונשנים של מעשי האיבה, שגרמו לאובדן נכסים והותירו בני אדם עם נכויות ארוכות טווח; למשבר האנרגיה הכרוני; ולפילוג הפלסטיני המתמשך מבית. באוגוסט 2021 הרחיבו הרשויות הישראליות את מספר

רצועת עזה - עובדות

אוכלוסייה
2.17 מיליון

מקור: הלמ"ס הפלסטינית 2022

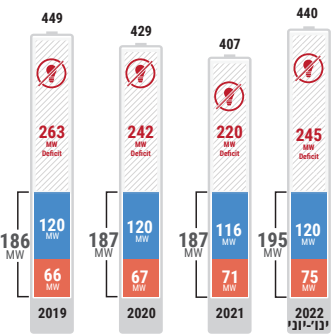
פליטים רשומים
1.48 מיליון

מקור: אונריא, נכון ל-31 בינואר 2022

שיעור האבטלה
46.6%

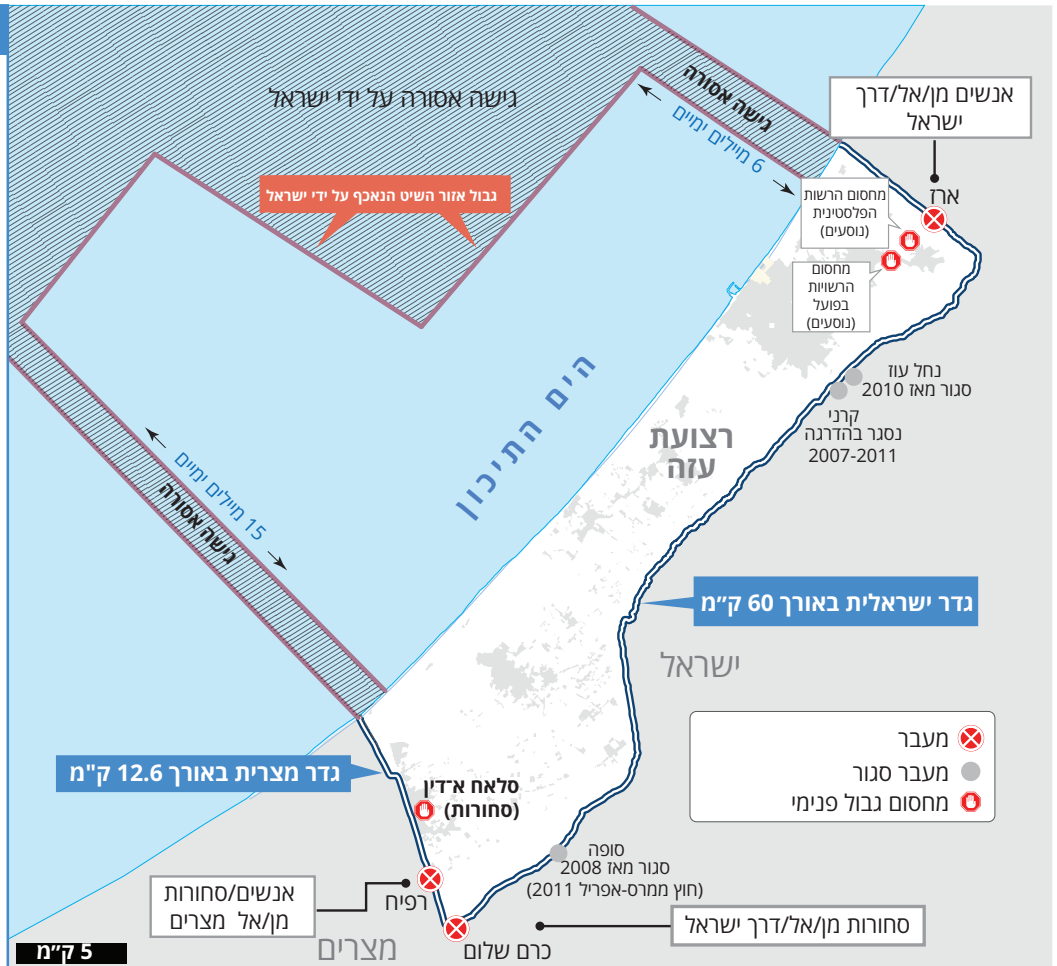
מקור: הלמ"ס הפלסטינית 2022

חשמל ביקוש/הספק/פער (מגוואט (MW) בממוצע)

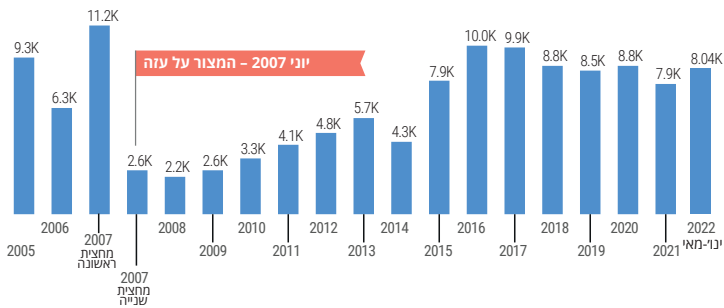

קווי מתח ישראלים

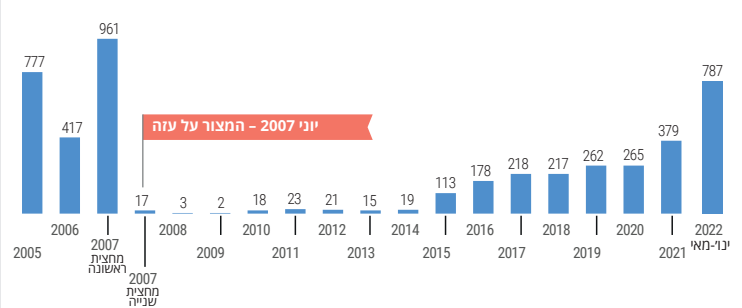
תחנת הכוח של עזה

מטעני סחורות נכנסים דרך כרם שלום ורפיח (ממוצעים חודשיים)

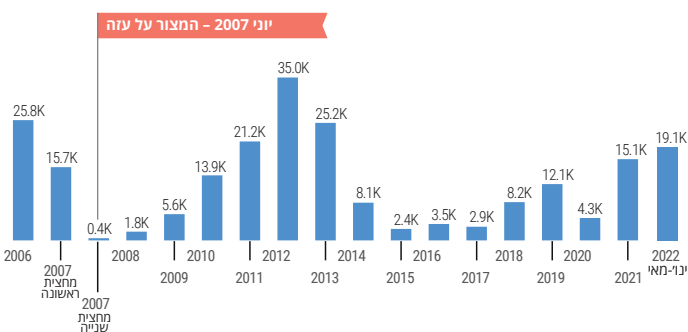

מטעני סחורות יוצאים דרך כרם שלום ורפיח (ממוצעים חודשיים)

הנתונים מוללים היעדרות לנה המערבית

יציאות וכניסות של בני אדם דרך רפיח (ממוצעים חודשיים)

יציאות וכניסות של בני אדם דרך ארץ (ממוצעים חודשיים)

